SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI KAPSAMINDA TÜRKİYE'DEKİ OKURYAZARLIK ORANININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Filiz MUTLU YILDIRIM
orcid.org/0000-0002-9446-4265

Giriş

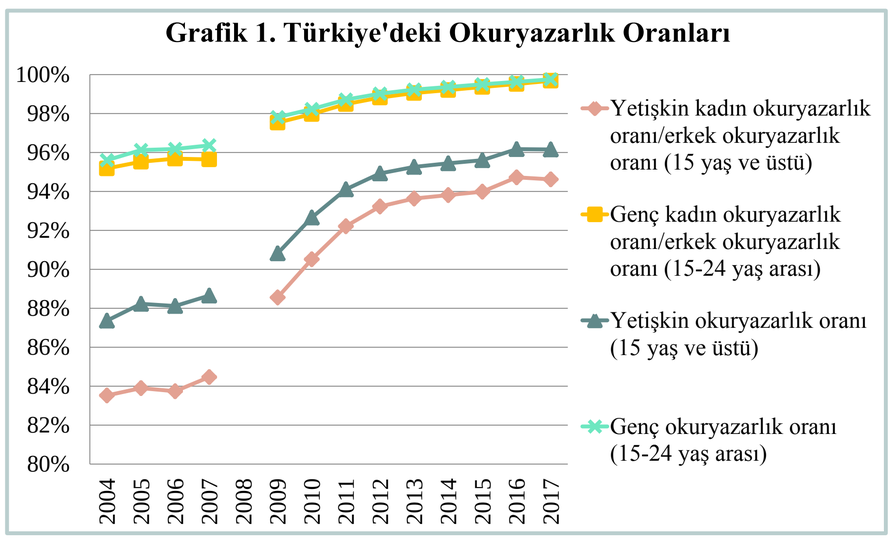
"Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları" eylem planı; yoksulluğun ve açlığın sonlandırılması, sağlıklı ve kaliteli yaşam, nitelikli eğitim, toplumsal cinsiyet eşitliği, temiz su ve sanitasyon, erişilebilir ve temiz enerji, insana yakışır iş ve ekonomik büyüme, sanayi, yenilikçilik ve altyapı, eşitsizliklerin azaltılması, sürdürülebilir şehirler ve topluluklar, sorumlu üretim ve tüketim, iklim eylemi, sudaki yaşam, karasal yaşam, barış, adalet ve güçlü kurumlar, amaçlar için ortaklıklar olmak üzere 17 temel amaç çerçevesinde yapılandırılmıştır (UNDP Türkiye, [01.07.2020]).

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları arasında yer alan *"nitelikli eğitim";* herkes için kapsayıcı ve erişilebilir okullaşma temelinde toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini ortadan kaldırmayı, kaliteli mesleki eğitime ve yükseköğretime yaygın erişimi desteklemektedir. Nitelikli eğitime ilişkin temel göstergelerden biri olan *"okuryazarlık oranı",* sürdürülebilir kalkınmanın değerlendirilerek gelişmelerin izlenmesinde önemli bir unsurdur. Bu çalışmada, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları kapsamında Türkiye'deki okuryazarlık oranı kadın-erkek ayrımında yıllar itibarıyla değerlendirilmiştir.

Analiz

2004 yılında %87.37 olan yetişkin okuryazarlık oranı, yıllar itibarıyla pozitif yönde ivme kazanarak 2017'de %96.15 olarak gerçekleşmiştir. Genç okuryazarlık oranı ise söz konusu dönemde %99.75 değerini almıştır. Benzer şekilde, bu oranlardaki kadın-erkek ayrımında da zaman içerisinde olumlu bir eğilim sergilendiği görülmektedir (Grafik 1).

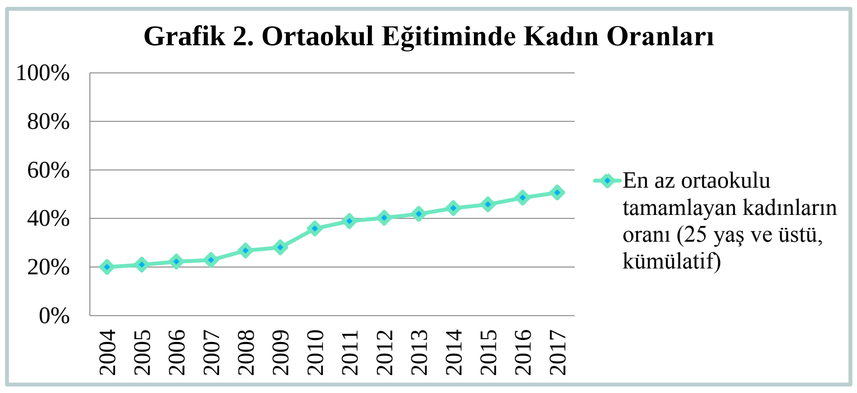
Grafik 1. Türkiye'deki Okuryazarlık Oranları

Kaynak: World Bank. [03.09.2020].

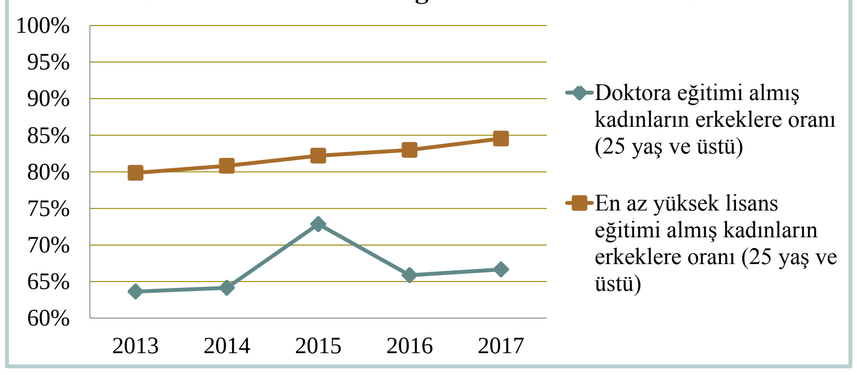
Okuryazarlık oranlarının yanısıra eğitimde de kadınlara yönelik gelişme kaydedildiği gözlenmektedir (Grafik 2 ve Grafik 3).

Grafik 2. Ortaokul Eğitiminde Kadın Oranları

Kaynak: World Bank. [03.09.2020].

Grafik 3. Lisansüstü Eğitimde Kadın/Erkek Oranları

Kaynak: World Bank. [03.09.2020].

Değerlendirme ve Sonuç

Araştırma sonucunda gözlenen pozitif yöndeki trend, Türkiye'de okuryazarlık oranını artırmaya yönelik uygun eğitim politikaları benimsendiğinin işaretçisidir. Kadına ilişkin okuryazarlık ve eğitim oranlardaki artış ise her ne kadar nitelikli eğitimde cinsiyet eşitliği ile ilgili farkındalığın yüksek olduğunun göstergesi olsa da, halen üzerinde titizlikle çalışılması gereken vazgeçilmez bir alandır. Zira, nitelikli eğitimin gelecek nesillere aktarılarak sürdürülebilir kalkınmanın desteklenmesinde annelerin stratejik bir role sahip olacağı açıktır. Bu noktada, gerek kız çocuklarına gerekse kadınlara eğitim hayatlarındaki yerini sağlamlaştıracak imkânların tanınarak fırsat eşitliğinin sağlanması son derece önemlidir.

Kaynaklar

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (United Nations Development Programme-UNDP) Türkiye. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları. https://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/sustainable-development-goals.html [01.07.2020].

World Bank. Data Bank. Sustainable Development Goals (SDGs). https://databank.worldbank.org/home.aspx [03.09.2020].